

Nagy üzlet a labdarúgás?

Minden elemzés, amelynek labdarúgás a témája, abban egységes, hogy a labdarúgás nagy üzlet. Ez valóban nagyon jól hangzik, de nagyon ritkán fordul elő, hogy mélységében meg akarják érteni a labdarúgás üzlethez való viszonyát, és éppen ezért – álláspontom szerint – az ezzel kapcsolatos megállapítások többsége felszínes.

A labdarúgást, annak szakmai és gazdasági alapjait, helyzetét négy tényező határozza meg. Ezek a tények kapcsolódnak egymáshoz, hatnak egymásra, és ha ezek a hatások optimálisak, akkor labdarúgásunk gazdaságilag megállhatja a helyét, továbbgondolkodásra adhat alapot, hogy milyen módon lehetne továbbfejleszteni azért, hogy végül komoly gazdasági tényezővé válhasson.

A négy alaptényező

- Mi a viszonyítási alapja jelenlegi labdarúgásunknak?
- Az igazolt labdarúgók hihetetlenül alacsony száma
- A magyar labdarúgók szinte mérhetetlen fizikai állapota
- A labdarúgó-szervezetek költségvetése

Miért fontos az 1. kérdés? Nyilvánvaló, hogy minden tevékenységnek van valami kiinduló alapja, amelyhez a későbbiek során viszonyítani lehet az eredményt, vagy az eredménytelenséget, és ez a kiindulópont erősen hat a későbbi értékelésre. Labdarúgásunknak ez a kiindulópontja, amihez észszerű és érdemes viszonyítanunk, az az 1970-es és 1980-as évek labdarúgása. Mielőtt erről többet mondanék, felidézném 1977. szeptember 29. napját, az ezen a napon lejátszott öt mérkőzést:

- BEK
Borussia Mönchengladbach–Vasas 1-1
Ehhez megjegyzésként annyit, hogy a Borussia-ban négy világbajnok játszott, kiegészülve az aranylabdás Simonsennel, végül egészen a döntőig jutottak.

- Közép-Európa Kupa
Honvéd–Vojvodina 6-0 (10 000 néző)
Akkor a Vojvodina a jugoszláv futball reprezentánsa volt.

- UEFA
Ferencváros–Marek Dimitrov 2-0 (20 000 néző)
Ma a bolgár labdarúgás is előttünk jár.

- UEFA
Újpesti Dózsa–Linzer ASK 7-0 (15 000 néző)

- KEK
Diósgyőr–Besiktas 5-0 (20 000 néző)

A török labdarúgás manapság meghatározója az európai labdarúgásnak, figyelembe véve, hogy UEFA-kupát nyertek (Galatasaray), és az Európa-bajnokságon a legjobb nyolc közé jutottak.

Mindezeket figyelembe véve nem lehet vitás, hogy ebben az időszakban még volt magyar labdarúgás, hiszen labdarúgásunk ekkor még eredményes volt, és ez a nézők számában is megmutatkozott. Nagyon fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a labdarúgás társadalmának el kell érnie: a stadionokban és a többi pályán kulturált körülmények között rendezhessék meg a sporteseményeket – minél több néző előtt –, a közönség jól szórakozzon, ez legyen olyan hatással a sportolni vágyó gyermekekre, hogy a labdarúgást válasszák sportágnak. Ha mindez valóra válik, akkor ennek következményeként nemzeti válogatottunk és klubcsapataink eséllyel lépnek pályára a különféle tornákon úgy, ahogy ezt a 70-es, 80-as években tették.

A „régmúltat” idézve...

Néhány gondolattal szeretném fölvezetni labdarúgásunk elmúlt ötven évét. Az ezzel foglalkozó szakemberek és szurkolók előtt az előző néhány évtized labdarúgó-eseményei ismertek, erre az időre emlékeznek az idősebbek, de a fiatalabbak is úgy, hogy nekik az ezt az ötven évet felölelő különböző dokumentumokból van ismeretanyaguk. Labdarúgásunk már korábban is büszkélkedhetett egy igen komoly eredménnyel, nevezetesen azzal, hogy 1938-ban, Francia-

országban a világbajnokságon Olaszország mögött a második helyet szerezte meg. A döntőben Olaszország–Magyarország 4-2. Ezt azért tartottam fontosnak megemlíteni, mert ez az eredmény igen jelentős hatást gyakorolt labdarúgásunk fejlődésére.

Az ötvenes években Magyarország futball-lázban égett, ez arra vezethető vissza, hogy országunk gazdasági, morális és politikai válságban volt, ugyanakkor az aranycsapat 1952-es olimpiai győzelme és az 1954-es világbajnoki ezüstérme – még akkor is, ha a közvélemény aranyérmet várt – olyan örömet okozott, amely túlmutatott a labdarúgáson, feledtette a napi problémákat, és a fiatalokat tömegesen vonzotta a futballpályák felé. Tényként meg kell állapítani, hogy a magyar labdarúgás – válogatott szinten – az ötvenes években, a hatvanas évek elejéig a világ legjobbjai között volt. A hatvanas években annyit változott a helyzet, hogy zseniális futballisták művészi szinten játszották ezt a játékot (elég néhány nevet megemlíteni: Albert, Farkas, Tichy, Mészöly, de több tucatot lehetne még sorolni), igaz, ekkor labdarúgásunk már nem tartozott szorosan a világ élvonalába, de az 1962-es chilei és az 1966-os angliai világbajnokságon is a legjobb nyolc közé jutott a válogatott. Azonban az 1969 decemberi, Marseille-ben megrendezett Csehszlovákia–Magyarország (4-1-re végződött) találkozó drámai erővel ébresztette rá a közvéleményt arra, hogy szembesülnünk kell azzal: a világ labdarúgása megváltozott. Ebben az időszakban a szakemberek már felvetettek olyan problémákat, mint a grundok megszűnése, az utánpótlás elhanyagolása, továbbá olyan morális kérdéseket, amelyek mögött a „bundamérkőzések” sora állt.

Történtek jó irányú változások is, labdarúgásunk lassan feltápáskodott, ezt az alábbi eredmények is mutatják:

- 1972, Belgium, EB 4. hely
- 1972, München, Olimpia, ezüstérem

Az 1978-as argentinai világbajnokságra Magyarország magabiztosan került ki, megelőzve a Szovjetuniót, Görögországot és Bolíviát. Az 1982-es spanyolországi világbajnokságra úgy jutott ki a magyar csapat, hogy megelőzte Angliát, Romániát, Norvégiát és Svájcot. A következő, 1986-os világbajnokságra, melyet Mexikóban rendeztek meg, úgy került ki Magyarország, hogy maga mögé utasította Hollandiát, Ausztriát és Ciprust. Sőt, 1985-ben, Magyarország Európában rangelső volt.

Mindezekhez szorosan kapcsolódik, hogy klubcsapataink nemzetközi mérkőzéseiken sikeresen szerepeltek, olyannyira, hogy a Ferencváros 1975-ben KEK-döntőt játszott, a Videoton pedig 1985-ben az UEFA-döntőig jutott. Utánpótlás válogatott csapatunk EB-t nyert 1974-ben, 1976-ban európa-bajnoki ezüstérmes lett, a Bicskei nevével fémjelzett ifjúsági válogatott a nyolcvanas években Európa-bajnokságot nyert.

Az sem elhanyagolható, hogy ebben az időben, a Népstadionban egy kettős rangadóra 60-70 ezer ember látogatott ki. Miért tartottam ezt fontosnak megemlíteni? A mai magyar labdarúgásra jellemző, hogy eredménytelen, kevés a néző, gazdasági gondokkal küzd, az utánpótlás korú labdarúgók száma olyan alacsony, hogy szinte objektíve akadályozza a fejlődést. Az első osztályban játszó futballisták fizikai és technikai képessége, készsége kritikán aluli.

Nagyon fontosnak tartom, hogy tényként kezeljük az alábbiakat: amikor az ötvenes, hatvanas, hetvenes éveket összevetjük, akkor teljesen nyilvánvalóan kitűnik, hogy labdarúgásunk sokat hanyatlott, de nem lehet vitás, hogy az ötvenes években öt-hat komoly játékerőt képviselő csapat vett részt a világversenyeken (pl. NSZK, Magyarország, Brazília, Uruguay, Franciaország, Svédország). A hatvanas években ezek száma emelkedett, és olyan csapatok játszottak főszerepet európa- és világbajnokságokon, mint az angolok, spanyolok, csehszlovákok, portugálok, olaszok. Ezek a tények az 1962-es, 1966-os, 1970-es VB-ken, és az 1960-as, 1964-es, 1968-as EB-ken követhetők nyomon. Majd az 1970-es évek elejétől a labdarúgás színpadán helyet követelt magának Belgium, Hollandia, Dánia, Argentína, sőt, a nyolcvanas években, az afrikai országokban, Japánban és az USA-ban is erőteljes fejlődésnek indult a labdarúgás. Ezt azért fontos tisztán látni, mert távolodásunk a világ labdarúgásától kétirányú: mi jelentősen visszaestünk, ugyanakkor a labdarúgás elsajátítható elemeit több tucat, különösebb futballhagyományokkal nem rendelkező nemzet könnyedén megtanulta.

Mélyrepülés

A magyar labdarúgás mélyrepülése az 1986-os mexikói világbajnoksággal kezdődött: ez könnyen igazolható, ha tanulmányozzuk az elmúlt 14 év történéseit. Álláspontom szerint ahhoz, hogy labdarúgásunk újra fejlődésnek induljon, elengedhetetlen, hogy konkrétan és objektíven elemezzünk.

Lényeges kérdés, hogy kiindulópontnak nem a Puskással fémjelzett aranycsapatot, vagy nem a hatvanas évek nagyszerű csapatait kell tekintenünk. Abban az esetben, ha ezt tesszük, olyan ábrándot kergetünk, amely nélkülöz minden realitást. Labdarúgásunk elé egy célt kell kitűzni: ez a cél az, amely a hetvenes, nyolcvanas évek labdarúgására volt jellemző. Ebben az időszakban labdarúgásunk ugyan nem ért el világraszóló eredményeket, de minden selejtezőnek eséllyel vágott neki – és sikerrel is –, a válogatott a világ bármely csapata ellen eséllyel lépett fel, klubcsapataink nem vallottak szégyent a különböző kupákban, és a hazai bajnoki mérkőzéseken több százezer ember jól szórakozott. Sőt, a Népstadionban igen gyakori volt a

60–70 ezres nézőszám, s a fiatalok körében is népszerű volt a sportág. Véleményem szerint a fentiekben kifejtettek kell, hogy célként megfogalmazódjanak azok előtt, akik labdarúgásunkat ki akarják mozdítani a holtpontról, és ha összegezni akarunk, azt kell mondanunk, hogy labdarúgásunkat olyanná kell tennünk, hogy az egészséges folyamatok beindulhassanak.

A legnagyobb probléma

Szinte hihetetlen – ha igazak az adatok –, hogy Magyarországon csak 70 000 igazolt labdarúgó van. Afrika 51 tagországában 36 000 000 igazolt játékost regisztráltak, Ázsiában ez a szám 76 000 000, 43 tagországban. Dél-Amerika, 10 tagország, 21 000 000 játékos, Észak- és Közép-Amerika, 33 tagország, s 32 000 000 futballista. Európa 51 tagállamában 33 000 000, Óceánia 12 tagországában 2 000 000 játékos van. Ha összeadjuk ezeket a számokat, akkor kitűnik, hogy 200 országban 200 000 000 labdarúgó van. Elképzelhető, hogy a számok túlzottak, de bárhogy vetjük össze, az nyilvánvaló, hogy Magyarország, eddigi eredményei alapján, a világ 16 legeredményesebb futballnemzete közé tartozik, s akkor elvárható, hogy hazánkban a lakossághoz viszonyítva legalább a nemzetközi átlagot el kellene, hogy érje az igazolt labdarúgók száma.

Ez hazánk lakosságára átszámolva annyit jelentene, hogy ha 6 milliárd emberből 200 millió az igazolt futballista, akkor 10 millióból 333 333 labdarúgó kéne, hogy legyen a 70 000 helyett. Gondoljuk csak végig a kerekített szám, a 330 000 és a tényleges, igazolt labdarúgók közötti különbséget, amely 260 000, tehát megközelítőleg négyszer annyi futballista kéne, hogy legyen jelenleg hazánkban, mint amennyi van. Érdeemes azon elgondolkodni, hogy 260 000 emberből nincs lehetősége a mindenkori magyar labdarúgásnak meríteni, mert ennyivel kevesebben futballoznak az átlagnál. Tehát tényként szögezzük le, hogy labdarúgásunk legégetőbb problémája a mennyiségi hiány.

A mennyiségi hiány következménye a szakmai és gazdasági gondok sokasága.

Abban az esetben, ha megközelítőleg 300 000 labdarúgóval rendelkezne a labdarúgásunk, ez annyit jelentene, hogy egymillió ember közvetlenül kapcsolódna ehhez a sportághoz. Ez úgy adódik össze, hogy a gyermek, aki focizik, kiváltja a szülők és a testvér érdeklődé-

sét is. Ez a lakosság 10%-a, amely napi szinten kerülne kapcsolatba a labdarúgással. Véleményem szerint ez óriási lehetőség, de nemcsak szakmailag, hanem gazdaságilag is, mert egymillió ember közvetlenül érdekelt lehetne a labdarúgósportban, és ez már hat arra az üzletre is, amely nemcsak a játékhoz kapcsolódik, hanem az ehhez tartozó vásárlásokra is (sportszerek, jelvények, zászlók), sőt nyilván a produkció reklámértéke is emelkedik. Ha a sportág megnyer egymillió embert, akkor evvel a lélektani plusszal el lehet érni (persze ehhez hozzátartozik a gazdasági szervezettség is), hogy még legalább ennyien érdeklődjenek a labdarúgás iránt olyanok, akik ahhoz nem családi szinten kapcsolódnak.

Ez a számítás lehet pontatlan, túlzó, de meggyőződésem, hogy egy ilyen irányú változás erőteljes hatást gyakorolna labdarúgásunk fejlődésére, meggyorsítaná azt, de ha ez nem következik be, lehetetlen labdarúgásunkat kimozdítani a holtpontról. Sokan azzal érvelnek – szakemberek is –, hogy amíg csapataink nem produkálnak számottevő eredményt, addig a fiatalok nem fognak focizni. Ez részben igaz, de ez a szemlélet káros, mert azt sugallja, hogy nincs megoldás, mert hiába várunk arra, hogy jöjjön az eredmény.

Sürgősen ki kell dolgozni egy olyan programot, amellyel viszonylag rövid idő alatt el lehet érni a mennyiségi növekedést, de természetesen a felnőtt labdarúgást úgy kell menedzselni, hogy az vonzó legyen a sportolni vágyó gyermekek számára.

A környező országokban is van jó néhány példa arra, hogy nem rendelkeznek jelentős eredményekkel, de mégis, az igazolt labdarúgók száma közelít az optimális felé. Tegyük fel a kérdést! Hogyan lehet „footballt” csinálni, ha nálunk „futballoznak” a legkevesebben?

Meggyőződésem, ha sikerül elérni a labdarúgók számának gyors növekedését, az a futball gazdasági motorjává válhatna. Ezért ezzel a problémával nem általában, mint részproblémával kell foglalkozni, hanem ki kell dolgozni egy olyan programot, amely felvázolná a megoldási lehetőséget. Szakmai részről röviden annyit, hogy ma, amikor egy csapat sikere esetleg egy-két poszton múlik, akkor nálunk 230 000-rel kevesebb labdarúgóból választhat a szakmai vezetés.

E fejezetben a szakma legnagyobb problémáját kívánom szemléltetni. S eközben nem kerülhetem/kerülhetjük meg azt az alapvető kérdést, hogy ilyen körülmények között ki és miből tartsa el e sportágat? Ar-

”

Ha a sportág megnyer egymillió embert, akkor evvel a lélektani plusszal el lehet érni, hogy még legalább ennyien érdeklődjenek a labdarúgás iránt olyanok, akik ahhoz nem családi szinten kapcsolódnak.

Ha ez nem következik be, lehetetlen labdarúgásunkat kimozdítani a holtpontról.

”

ról nem is beszélve, hogy a kérdések kérdése valójában a következő: Mikor lesz mindebből értékelhető „üzletág”? Amikor a befektetés megtérül, mi több, hasznot is hoz – mint a világ normális labdarúgást produkáló országaiban szokásos... Mert szakmai megalapozottság nélkül a levegőben lóg minden szándék, amely egy profi marketingmunkát tűz ki célként maga elé, s eladható terméké kívánja fejleszteni honi labdarúgásunkat.

Az tehát a szakmai kérdés: mit tehetünk, hogy ez a drámai helyzet, azaz a létszámhiány megváltozzon? El kell fogadni: ahhoz, hogy valaki futballista legyen, különféle motivációk szükségesek.

- Az első és legfontosabb, hogy a leendő labdarúgót érje egy olyan hatás, amely felkelti az érdeklődését, ez a hatás egy olyan labdarúgó-esemény látványa, amely azzal a tudattal párosul, hogy a gyermek úgy érzi: az általa elfogadott játékot nemcsak mint szemlélő élvezi, de ő maga is el tudja sajátítani, sőt, abban ő maga is sikeres lehet.

- A második nagyon fontos tényező, hogy a fiatal akkor tud a futballhoz közel kerülni és megkezdni „ilyen irányú tevékenységét”, ha ebben szülei- ben segítő partnerre talál, mert ebben az időszakban szülői segédlet nélkül nincs esélye, hogy harmonikusan kezdje el, majd folytassa labdarúgói pályafutását.

A világ labdarúgása bizonyítja, hogy a futball a gyermekek körében nemcsak ott népszerű, ahol sikert sikerre halmoznak, hanem ott is, ahol „csak” kulturált létesítmények biztosítják a sportolás, szurkolás lehetőségét, ahol rendezettek a viszonyok, és a sportág szakmai és morális állapota olyan, hogy az elfogadható a gyermeknek és a szülőnek egyaránt, sőt arra ösztönzi őket, hogy a labdarúgást válasszák sportágnak.

A sportszervezetek mellett működő utánpótlás-nevelés, és az esetlegesen regionálisan kialakítandó utánpótláscentrumok jótékony hatást kell, hogy gyakoroljanak egymásra, és olyan érdekeltégi rendszert kell kidolgozni, hogy az utánpótláscentrumok gazdasági alapjai is megteremtődjenek. Azonban nyilvánvaló, hogy bármilyen zseniálisan kidolgozott utánpótlás-koncepció csak akkor lehet hatékony, ha van

”

Mikor lesz mindebből értékelhető „üzletág”?

◆

Amely egy profi marketingmunkát tűz ki célként maga elé, s eladható terméké kívánja fejleszteni honi labdarúgásunkat.

◆

A futball a gyermekek körében nemcsak ott népszerű, ahol sikert sikerre halmoznak, hanem ott is, ahol „csak” kulturált létesítmények biztosítják a sportolás, szurkolás lehetőségét, ahol rendezettek a viszonyok, és a sportág szakmai és morális állapota olyan, hogy az elfogadható a gyermeknek és a szülőnek egyaránt.

”

olyan felnőtt labdarúgásunk, amely vonzó, tisztességes, gazdaságilag rendezett, és képes szórakoztatni a közönséget, sőt, reklámértéke is van.

Amit a labdarúgás társadalmá önmaga megtehet

Meggyőződésem, hogy labdarúgásunk igen komoly problémái közé tartozik – nyilván ezzel a szakma nem ért egyet –, hogy futballistáink fizikai állapota katasztrofális. Az is nyilvánvaló, hogy a labdarúgás elemeinek nagy része elsajátítható, tanulható. Ki kell, hogy mondjuk: jelenleg a magyar futballisták többsége a tanulót sem tudja. Igaz, hogy labdarúgásunk a FIFA-ranglistáján a 40. és az 50. hely között van, de ma már szinte nincs olyan futballnemzet, amely ellen válogatottunk egyértelmű esélyesként léphet pályára. Ennek az is az

egyik fő oka, hogy a magyar labdarúgóknak még meglévő kreativitás sem érvényesülhet, ha a fizikai állapotuk nem megfelelő, és a rutinelemeket nem megfelelően gyakorolják. Megint csak arra tudok hivatkozni, hogy a szakma nyilván tiltakozik, mert az álláspontja, hogy Magyarországon az edzések száma, minősége és intenzitása megfelelő.

Szeretnék néhány példát felhozni a múltból: arról szakemberek is nagyon sokat beszéltek már, hogy az ötvenes-hatvanas években, amikor még léteztek grundok, a futballt szerető gyermekek napi több órát foglalkoztak a labdával, így ösztönösen mindent elsajátítottak, ami a futballhoz szükséges. Nyilván ezek a lehetőségek ma már nincsenek meg, ugyanakkor a mai fiatalok kevesebb szabadidővel rendelkeznek, egyéb elfoglaltságok miatt, így még nagyobb jelentősége van úgy utánpótlás, mint felnőtt szinten az idő, az edzéslehetőségek optimális kihasználásának.

Személy szerint abban a szerencsében volt részem, hogy pályafutásom alatt, amely a nyolcvanas évek végéig tartott, a Vasasban dolgozhattam együtt Baróti Lajossal, Illovszky Rudolfval, Kovács Ferencsel, Mészöly Kálmánnal, Bundzsák Dezsővel, a válogatottnál Baróttal, dr. Lakattal, Mészölyvel és Mezeyvel. Ezt azért tartottam fontosnak megemlíteni, mert vitathatatlan, hogy ők az elmúlt harminc-negyven év legnagyobb magyar edzői közé tartoztak. Mindannyian (az

eltérő stílusok ellenére) egyben feltétlen hittek, a rengeteg munkában, a sok gyakorlásban. Ezekben az időkben az volt a gyakorlat, ha nem volt szerdán bajnoki forduló, hétfőn, kedden két edzés volt, szerdán edzőmeccs, csütörtökön ismét két edzés, pénteken még átvettük a sémákat, de például Illovszkynál és Mészölynél még a szombati mérkőzés előtt is volt átmozgatás. Talán kilencvenig volt egy három- négyhetes nyári alapozás, télen, január-februárban két hónapig alapoztunk, de ugyanakkor nyáron és télen, mert a magyar labdarúgás keresett cikk volt, külföldön is volt lehetőségünk 10-12 meccset játszani komoly ellenféllel. Ezeknek azért van nagy jelentőségük, mert ezeken a gyakorlásokon, amelyek időben is hosszúak voltak, a konkrét erőnléti edzések nem tettek ki többet, mint az edzésidő egyharmada, mert az edzésidő kétharmadában rengeteg olyan elemet gyakoroltunk, amely tanulható, és különböző sémákat, támadási variációkat sajátítottunk el. Nyilván a leírtakat lehet kritikával illetni, de ezekben az években – még akkor is, ha labdarúgásunk nem tartozott a világ legjobbjai közé – a világ bármelyik válogatottjának fizikailag is méltó ellenfelei voltak az akkori magyar labdarúgók.

Nagyon sokszor edzőink és külföldön játszó labdarúgóink úgy nyilatkoznak, hogy külföldön sem edzenek többet és intenzívebben. De ilyenkor egy nagyon lényeges dologról megfeledkeznek: hogy esetlegesen, aki ezt a mennyiséget elvégzi, ami a szakma szerint nem több, mint amennyit nálunk edzenek, az a külföldi futballista már eleve olyan edzettségi szinten van, hogy képes egy mérkőzésen 8–10 kilométert futni, míg a mi játékosaink ennél jóval kevesebbet. Tehát meggyőződésem, hogy valamilyen módon, fizikailag, közelíteniük kéne a magyar labdarúgóknak az európai élvonalhoz, még akkor is, ha valószínű, hogy ha a csapatok jóval többet és intenzívebben fognak edzeni, akkor az rövid távon hátrányosan befolyásolhatja a teljesítményüket, de elképzelhetetlennek tartok más utat a fizikai felzárkózáshoz, mint azt, hogy a jelenlegi színvonal rovására is, de rövid időn belül óriási mennyiségű és intenzitású edzéseket kell végezni.

Sokkal tudatosabban és mennyiségileg is jóval többet kellene edzeni. Nem lehet vitás, hogy fontos a fiatalon kapott képzés, de huszonevesen is el lehet sajátítani, lehet töké-

letesíteni a labdarúgás tanulható elemeit. Baróti Lajostól idézem: „A hatvanéves artista is tud új számot megtanulni.”

Rövid kalkuláció

Manapság, ha a labdarúgásról esik szó, a labdarúgáshoz közelálló szakemberek, szimpatizánsok, vagy csupán az érdeklődők a legnagyobb problémaként az anyagi nehézségeket említik. Gyakori az a megfogalmazás, hogy az állam magára hagyta a sportot. Ez a kitétel nagyon jól hangzik, sokakról leveszi a felelősséget, egyeseket megnyugtat, de nem több, mint féligazság. A sokat emlegetett 70-es, 80-as években egy labdarúgócsapat, amely az akkori NB I-ben az élmezőnyben végzett, évente 6–7 millió forintból gazdálkodott. Ezt az alábbiakban kívánom részletezni: a Vasas labdarúgó csapata 1976–77-ben bajnokságot nyert, 53 ponttal – akkor a győzelem két pontot ért –, a pontokat tekintve ezt az eredményt csak a Ferencváros tudta egy ízben elérni. Abban az évben a kezdőcsapat játékosainak havi fizetése 4–5 ezer forint volt, ehhez jött még – mivel nagyon sok pontot gyűjtöttünk – 12–15 ezer forint pontpénz, és év végén az állandó csapattagok 70–100 ezer forint közötti jutalmat kaptak. Ez az összeg megközelítőleg 300 ezer forint körüli. Az akkori gyakorlat szerint az öt tartalékjátékos ezeknek a pénzeknek a felét kapta. Ebből látható, ha ezeket az összegeket összeadjuk, az megközelítőleg 4–5 millió forint. Az előbb említett személyi kifizetésekhez még járultak egyéb költségek, így állt össze az évi 6–7 milliós költségvetés, ezek tények és ellenőrizhetőek. Kérdés, hogy miből jött össze ez az összeg. Általában azokban az időkben pl. a kettős rangadókat több tízezer néző előtt játszottuk, de a hazai mérkőzésekre is kilátogatott 7–8 ezer ember, (például egy Vasas–ZTE vagy egy Vasas–Videoton mérkőzésen 14 ezer néző szurkolt csapatának). Abban az esetben, ha csak 8 ezer nézőt veszek átlagban mérkőzésenként, az 17 hazai mérkőzésen megközelítőleg 140 ezer néző, és azt szorozom a 20–30 forintos belépőkkel, akkor ez az összeg 3 millió forint. Továbbá ehhez hozzáadom, hogy ezekben az időkben évente 6–8 mérkőzést játszottunk külföldön – a teljes ellátás

”

Jelenleg a magyar futballisták többsége a tanulhatót sem tudja.

A szakma nyilván tiltakozik, mert az az álláspontja, hogy Magyarországon az edzések száma, minősége és intenzitása megfelelő.

Elképzelhetetlennek tartok más utat a fizikai felzárkózáshoz, mint azt, hogy a jelenlegi színvonal rovására is, de rövid időn belül óriási mennyiségű és intenzitású edzéseket kell végezni.

”

és az utazási költségek fedezése mellett – mérközésenként 5–15 ezer dollárt kaptunk. Jól látható, hogy az éves költségvetés nagy részét a csapat megtermelte, és ennek az időszaknak még jellemzője volt, hogy néhány nagyvállalatnál 2–3 labdarúgó státuszban volt, de ezért cserébe a vállalat első emberei beutazták a világot, nem egy esetben kapcsolatokat alakítottak ki, sőt üzletkötésre is volt lehetőségük.

Ezt a néhány gondolatot azért írtam le, mert elengedhetetlen, hogy erről az igen lényeges dologról reális képet kapjunk, azt annak valóságában értékeljük.

Véleményem szerint egy sportszervezetnek el kell érnie, hogy alkalmanként legalább 5 ezer néző látogasson ki mérkőzéseire. Ez annyit jelent, hogy amennyiben 16 hazai mérkőzés kerül megrendezésre, úgy ez a szám 80 ezer nézőt jelent évente. Ezt besorozva a 600–700 forintos belépőjegy-árakkal, 50 millió forint körüli összeget kapunk. Amennyiben egy sportszervezet költségvetése évi 150 millió forint, akkor az egyharmada a belépőjegyek árából biztosítható. Megjegyzem, hogy ez külföldön is így működik. Ehhez az összeghez még hozzájön a televíziótól kapott összeg, és a különböző reklám- és marketingtevékenységből, játékos-eladásból származó igen jelentős összeg. Meggyőződésem: Magyarországon a mi lehetőségeinkhez képest irreális, hogy vannak olyan sportszervezetek, amelyek (ha igaz a sajtóhír) 400–500 millió forintos költségvetéssel rendelkeznek. Szerintem ezek az összegek azért is alakultak így, mert általában a sportszervezetek nagy létszámú profi-státuszt tartanak fenn. Azon is el kellene gondolkozni, hogy amennyiben a profik száma a gazdasági realitásokhoz igazodna, akkor sokkal nagyobb lehetőség lenne fiatal, ambiciózus, még hadra fogható labdarúgókkal feltölteni a keretet. Alapvető feltétele a tervezhető és biztonságos költségvetésnek, hogy a nézők utáni bevétel megközelítse a költségvetés egyharmadát, továbbá sportszervezetként a profi létszámát a szakmai feltételek és a gazdasági realitások kell, hogy meghatározzák.

A mi gazdasági lehetőségeinkhez mérten az élvonalbeli labdarúgók komoly összegeket keresnek. Az alábbiakban kívánom érzékeltetni a súlyos aránytalanságokat.

Nálunk egy sportszervezet 200 millió forintból gazdálkodik évente, ehhez képest gazdaságilag torz arányt tükröz, ha ennek az összegnek 80%-át bérre fizetik ki. Egy élcsapat 16 labdarúgója és 4 vezetője részesedik a különböző kifizetésekben. Abban az esetben, ha egy labdarúgó havonta 700 ezer forintjába kerül az

„
Azon is el kellene gondolkozni,
hogy amennyiben a profik száma
a gazdasági realitásokhoz
igazodna, akkor sokkal nagyobb
lehetőség lenne fiatal, ambiciózus,
még hadra fogható labdarúgókkal
feltölteni a keretet.
„

egyesületnek, ez egy évben 8,4 millió forint, 20 emberre vetítve 168 millió forint, vagyis több, mint a költségvetés 80%-a. Azt azért megjegyzem, hogy átlaggal számoltam, mert vannak ennél jóval kiugróbb jövedelmek. Volt olyan labdarúgó – az elmúlt években, talán ma is –, aki egyedül 30–40 millió forintjába került egyesületének. Meggyőződésem, hogy a biztonságos működés érdekében, ezt a 80%-ot le kell szorítani 40% alá.

Ugyanakkor, ha jegyeladásból befolyik a klubok pénztárába az éves költségvetés legalább 30%-a, az már egyfajta egyensúlyt teremtene. Nem lehet vitás, hogy labdarúgásunk jelenlegi állapotában a gazdasági társaságok nem tudnak nyereséget produkálni, mert amíg a gazdaság egészét alkotó más társaságok a különböző költségek (beruházások) mellett nyereségre törekednek, addig a labdarúgó-gazdaságban minden energia arra koncentrálódik, hogy a béreket kifizessék.

Mindent egybevetve: a szakma és a gazdaság akkor talál egymásra, ha rövid időn belül a labdarúgó-társadalom eléri, hogy a gyermek újra labdarúgó akar lenni és a labdarúgás gazdaságának alakítói felismerik, hogy a hazai gazdasági realitásokhoz kell igazítani a sportszervezetek költségvetését.

Összegzés

A mai magyar labdarúgó-társadalom értelmes és reális célja az lehet, hogy érjük el együtt, közösen: az emberek újra járjanak mérkőzésekre – családi programként –, mert ott jól szórakozhatnak, mert a stadionok kulturáltak és biztonságosak, és az előadás színvonala is megfelelő. Ugyanakkor szakmailag (hangsúlyozom: teljesen más mentalitással és edzőmunkával) azt kell elérni, hogy jó eséllyel kezdjen meg nemzeti válogatottunk egy VB- vagy EB-sorozatot, és ez a jó esély később azt is jelentheti, hogy hosszú idő után újra részt vehetünk egy világversenyen. Ehhez szorosan kapcsolódik, hogy el kell érni az igazolt labdarúgók számának rohamos növekedését. Az utánpótlás területén valami olyan ötlet kell, amely tömegével mozgathatna meg a futballhoz vonzó gyermekeket.

Az általam leírt gondolatokat lehet vitatni, de a legtöbb megállapítás igazolható, és olyan tény, amely sajnos közrejátszott labdarúgásunk mai állapotának kialakulásában.

*A szerző volt válogatott labdarúgó, ügyvéd,
a labdarúgók szakszervezetének alapító tagja*